

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE
2021-10-26 Dnr 2021/01183-3

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över SOU 2021:44 Tillgänglighetsdirektivet

(Ert dnr: S2021/04731)

Sammanfattning

Kommerskollegium gör bedömningen att några av de remitterade förslagen kan omfattas av den anmälningsskyldighet som följer av EU-direktiv 2015/1535 och WTO:s TBT-avtal. Därför rekommenderar kollegiet att anmälan görs i den mån den föreslagna svenska regleringen inte utgör ett helt strikt införlivande av aktuellt EU-direktiv.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Övergripande synpunkter på betänkandet

I det remitterade betänkandet diskuteras olika aspekter kring genomförandet av det s.k. tillgänglighetsdirektivet (2019/882) i svensk rätt. Detta direktiv fokuserar till stor del på att underlätta vardagliga sysslor för personer med funktionsnedsättningar av olika slag, t.ex. när det gäller att hantera datorer, bankomater, system för att betala med bankkort eller biljettautomater för bl.a. incheckning vid resor. Tillsynsfrågor är centrala för införlivandet av direktivet. I betänkandet föreslås att Post- och telestyrelsen (PTS) ska utöva tillsyn över samtliga

områden där det inte finns någon annan utpekad tillsynsmyndighet och att PTS även ska vara samordnande tillsynsmyndighet.

Kommerskollegium anser att utredningen överlag noggrant beaktat EU-rättsliga aspekter på genomförandet av direktivet, t.ex. i avsnitt 11.7. I avsnitt 3.4 diskuteras tillgänglighetsdirektivets karaktär av fullharmoniserande direktiv. Även om utrymmet för nationell särreglering eller kompletterande regler således är mycket litet, så vill kollegiet ändå bara påminna om principen, att när rent nationell reglering föreslås på områden relevanta för den fria rörligheten på EU:s inre marknad, så ska dessa bestämmelser som utgångspunkt vara objektivt motiverade, icke-diskriminerande och proportionerligt utformade för att anses vara förenliga med EU-rätten.

Införlivandet av direktivet berör tjänster av olika slag. Här kan nämnas att det s.k. tjänstedirektivet (2006/123) inte gör något undantag från dess anmälningsskyldighet för nationella regler som genomför EU-rättsakter. Kollegiets ståndpunkt är därför att författningar som genomför EU-rättsakter bör anmälas. Undantag bör dock kunna göras då det inte finns något utrymme för olika nationella lösningar för genomförandet. Kollegiet anser därför att dessa frågor bör beaktas i den fortsatta beredningen av utredningens förslag och kollegiet välkomnar en framtida dialog om eventuellt anmälningspliktiga författningsförslag.

Kollegiet har inte några övriga synpunkter i sak på den remitterade promemorian men anser att det kan finnas anledning att analysera om de särskilda yttranden (sid. 507-516) bör beaktas i det kommande lagstiftningsarbetet. Kollegiet bedömer, som nämnts, att vissa förslag kan aktualisera EU:s anmälningsprocedur i EU-direktiv 2015/1535, som kollegiet administrerar. Mer om detta nedan.

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 20 § 6 p. i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter ((EU) 2015/1535) och WTO:s TBT-avtal (Agreement on Technical Barriers to Trade).

1.1 EU:s anmälningsdirektiv

Tekniska föreskrifter enligt anmälningsdirektivet är bl.a. krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuanvändning,

bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.¹ Tekniska föreskrifter kan även vara regler för etablering av e-tjänsteleverantörer eller leverans av e-tjänster.² Om en medlemsstat inte anmäler tekniska föreskrifter, fast medlemsstaten borde gjort det, förlorar de tekniska föreskrifterna sin rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.³

Kommerskollegium ser att det i *Förslag till lag (2022:000) om digital tillgänglighet till produkter och tjänster* samt i *Förslag till förordning (2022:000) om digital tillgänglighet till produkter och tjänster* finns krav på produkter och e-tjänster som utgör anmälningspliktiga krav. Förslagen har emellertid tagits fram i syfte att genomföra EU-direktiv 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster som av utredningen bedöms vara fullharmoniserande. Som Kommerskollegium förstår det av utredningen är medlemsstaterna även mycket begränsade i sitt utrymme att ställa andra tillgänglighetskrav än de krav som redan finns i direktivet. Tekniska föreskrifter som strikt genomför EU-lagstiftning behöver inte anmälas,⁴ med undantag för om EU-lagstiftningen ger medlemsländerna ett utrymme för olika nationella lösningar och medlemsstaten väljer att utnyttja detta utrymme.⁵

Kommerskollegium överlämnar dock till Regeringskansliet att slutligen avgöra huruvida ovannämnda lag och förordning är strikta genomförande av tillgänglighetsdirektivet och om förslagen således undantas från anmälningsplikt.

Följaktligen, om möjlighet finns att ställa vissa nationella krav och det är något som har utnyttjats, så rekommenderar Kommerskollegium att *Förslag till lag (2022:000) om digital tillgänglighet till produkter och tjänster* samt *Förslag till förordning (2022:000) om digital tillgänglighet till produkter och tjänster* anmäls i sin helhet i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535.

Övriga ändringar som endast utgör införande av upplysningsparagrafer utgör inte anmälningspliktiga bestämmelser. Kommerskollegium vill dock uppmärksamma om att framtida kompletterande föreskrifter som kan utarbetas av myndigheter också kan komma att omfattas av anmälningsplikt. Kommerskollegium är tillgängligt för eventuella frågor kring detta.

¹ Anmälningsdirektivet artikel 1.1(f).

² Anmälningsdirektivet artikel 1.1(f).

³ Mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

⁴ 11 § förordningen om tekniska regler.

⁵ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever* (2000) p. 29.

1.2 WTO:s TBT-avtal

Anmälningsskyldiga tekniska föreskrifter enligt WTO:s TBT-avtal är bl.a. krav på produktionsmetoder, varors egenskaper samt provning av varor, om sådana bestämmelser kan ha en väsentlig inverkan på handeln mellan WTO-medlemmar.⁶ Vid bedömning av huruvida väsentlighetskravet är uppfyllt ska hänsyn tas till det ekonomiska värdet av varorna eller eventuell annan betydelse, potentiella importökningar och möjligheter för utländska producenter att anpassa sig till de svenska reglerna. Väsentlighetskravet kan omfatta både minskning och ökning av importen.

I de fall det förekommer nationella krav som inte är ett strikt genomförande av harmoniserad EU-lagstiftning och som bedöms kunna ha en väsentlig inverkan på handeln mellan en eller flera WTO-medlemmar rekommenderar Kommerskollegium att förslaget anmäls enligt WTO:s TBT-avtal. Kommerskollegium överlämnar bedömningen i denna del till Regeringskansliet att göra.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Agnès Courades Allebeck i närvaro av utredaren Felinda Wennerberg samt ämnesrådet Ralph Eliasson, föredragande.

Agnès Courades Allebeck

Ralph Eliasson

⁶ Artiklarna 2.9 och 5.6 TBT-avtalet.